

Delårsrapport 2

BILDNINGSNÄMNDEN

Nämndens uppdrag

Bildningsnämnden ska, enligt nämndens reglemente, fullgöra kommunens uppgifter och ansvar vad gäller förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, fritidshem, gymnasieskola, gymnasiesärskola, annan pedagogisk verksamhet, vissa särskilda utbildningsformer samt uppdragsutbildning inom nämndens ansvarsområde. Bildningsnämnden ska även fullgöra samtliga uppgifter som åligger kommunen i förhållande till annan kommunal eller fristående huvudman inom angivna utbildningsformer. Nämnden ska vidare ansvara för elevhälsans medicinska och psykologiska del inom ramen för Hälso- och sjukvårdslagens område, såsom vårdgivare, kosthantering inom nämndens ansvarsområde och övergripande kostsamordning för kommunala enheter samt administrera stiftelser (fonder) inom skolans område, där detta inte ankommer på annan.

Bildningsnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter i enlighet med gällande lagar, förordningar och föreskrifter. Från bildningsnämndens uppgifter undantas de uppgifter och det ansvar inom ovan nämnda områden som av kommunfullmäktige ålagts annan nämnd eller styrelsen.

Måluppfyllelse

Utifrån analyser av elevresultat, enkätsvar samt förskolors och skolors redogörelse för behoven i verksamheten har bildningsnämnden beslutat att verksamheten ska arbeta med tre övergripande mål under 2019. Det är ännu för tidigt att analysera måluppfyllelsen inom områden som kräver ett fokuserat arbete under en längre tid.

Barn i förskolan och elever i skolan ska uppleva trygghet och studiero

Under våren har enkäter genomförts i förskolan, grundskolan och gymnasiet. Enkäten besvarades av både vårdnadshavare och elever. Införandet av ett digitalt system för anmälan och utredning av kränkande behandling bidrar till att kvalitetssäkra processen och skapa ett underlag för åtgärder för att förstärka tryggheten i förskolan och skolan. Resultaten från enkäterna, analys av kvalitetsrapporter samt statistik över anmälningar av kränkande behandling utgör underlag för det kontinuerliga arbetet med att öka tryggheten och studieron.

Digital likvärdighet i förskolan och skolan

Datorparken i förskolan och grundskolan har setts över och förnyats där nödvändigt. Digital likvärdighet har diskuterats med rektorer i förskola och skola, och föreläsningar har arrangerats kring tillgängliga digitala pedagogiska hjälpmedel. En introduktion för nyanställda har planerats och en första workshop har arrangerats.

Tillgängliga lärmiljöer (inkluderande lärmiljö) i förskolan och skolan

Båda IFOUS-programmen, Undervisning i förskolan (UNDIF) och Inkluderande lärmiljöer, pågår. UNDIF avslutades under våren 2019. Bildningsförvaltningen och socialförvaltningen har etablerat ett gott samarbetet och flera möten samt en gemensam workshop på temat "hemmasittare" har arrangerats med gott resultat. Fler möten, gemensam fortbildning samt workshops är planerade. Ett tätare samarbete förväntas leda till snabbare och effektivare

insatser, det är dock ännu för tidigt för att dra några slutsatser kring resultat. Den 19 augusti genomfördes en gemensam kompetensutvecklingsdag på temat inkluderande lärmiljöer för samtlig personal inom bildningsförvaltningen. Satsningen ingår i huvudmannaplanen för och finansieras helt inom statsbidraget *Likvärdig skola*.

Ekonomi

Bildningsnämndens budgetram för 2019 är 1 043,3 mnkr. Totalt prognosticeras driftresultatet för 2019 i delårsrapport 2 till 1 055,3 mnkr, vilket är 12,0 mnkr högre än tilldelad budget. Detta motsvarar 1,15 % i avvikelse mot budgetramen.

De kommunala enheterna inom bildningsnämndens verksamheter prognosticerar ett underskott på 12,4 mnkr och bildningsförvaltningen prognosticerar ett överskott på 0,4 mnkr.

Per den 31 augusti redovisar bildningsnämnden ett underskott på driftresultatet på 1,4 mnkr. De sista fyra månaderna 2019 förväntas kostnaderna öka för bl. a lokaler då en ny förskola öppnar, transporter i samband med införandet av fria resor, att elevantalet är högre på hösten än våren samt inköp av IT-utrustning.

(tkr)	Utfall 2019-08-31	Budget 2019	Prognos 2019	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	105 602	144 745	148 458	3 713
Verksamhetens kostnader	-760 671	-1 187 998	-1 203 711	-15 713
Summa nettokostnader	-655 069	-1 043 253	-1 055 253	-12 000

Verksamhetens intäkter prognosticeras totalt ge ett överskott på 3,7 mnkr där de huvudsakliga orsakerna är:

- Överskott för statsbidrag från 2018 som bildningsnämnden inte är återbetalningsskyldiga för.
- Avgifter prognosticeras ge ett överskott i samband med införande av retroaktiv avgiftskontroll.
- Intäkter för elever från annan kommun prognosticeras öka då antalet elever ökar, huvudsakligen inom gymnasieskolan.

Verksamhetens kostnader prognosticeras totalt ge ett underskott på 15,7 mnkr där de huvudsakliga orsakerna är:

- Personalkostnaderna prognosticeras redovisa ett underskott. Bildningsnämndens kommunala enheter har arbetat intensivt för att ställa om i verksamheterna för att nå en budget i balans och omfattande effektiviseringar har genomförts. Utifrån dessa omställningar och de kostnadseffektiviseringar som skett, är bedömningen att ej kunna genomföra samtliga personaleffektiviseringar med helårseffekt under 2019. Möjligheten för verksamheten till effektivisering har också begränsats med anledning av förbud av uppsägningar av personal. Bildningsförvaltningen befarar att dessa omställningar som påverkat förutsättningarna samtidigt får konsekvenser när det gäller kvaliteten i bildningsnämndens verksamheter. Det finns en övergripande risk att bildningsnämnden ej kan leva upp till de lagstadgade kraven och utökade lagkraven vad gäller kvalitet och säkerhet inom verksamheterna förskola, grundskola och gymnasieskola.
- Lokalkostnader prognosticeras redovisa ett överskott då uppgifterna om lokalkostnader för 2019 kom för sent för att kunna justera budgeten.
- Köp av verksamhet från annan kommun och fristående verksamhet prognostiserar ett underskott. Kostnaden per elev inom gymnasieskolan beräknas bli betydligt högre än budget.

Bildningsnämnden tog fram en handlingsplan med 34 effektiviseringspunkter motsvarande 56,8 mnkr i samband med budgeten för 2019 för att uppnå en budget i balans. Kommunfullmäktige

beslutade den 17 juni 2019 (§166) tilldela bildningsnämnden en ramförstärkning på 12,5 mnkr. Ett underskott motsvarande 16,0 mnkr av det prognosticerade underskottet 2019 är hänförbart till handlingsplanen och kommer inte att få full effekt under 2019. Ett överskott på 4,0 mnkr som avser minskade lokalkostnader, volymförändring, statsbidrag och underskott på transportkostnader är inte hänförliga till handlingsplanen.

Periodens viktigaste händelser

Organisatoriska förändringar

Kommunfullmäktige beslutade 17 december 2018 att den kommunala vuxenutbildningens verksamheter ska övergå från bildningsnämnden till arbetsmarknadsnämnden under 2019. Samtidigt beslutades också att måltidsverksamheten övergår till bildningsnämnden. Under våren 2019 har därför ett intensivt arbete genomförts tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen för att göra övergången av vuxenutbildningens samtliga verksamheter så smidig som möjligt. Förändringen har föranlett en omorganisering inom Söderslättsgymnasiet som från och med höstterminen består av två rektorsområden, placerade på St. Nicolai och Bastionen. Måltidsservice för förskola, grundskola och gymnasieskola är numera en del av bildningsnämndens verksamhet. Budgeten för kvarvarande del av 2019 hanteras dock fortsatt av servicenämnden.

Verksamhetsnära ledarskap

Under våren 2019 inleddes ett arbete inom förvaltningen med fokus på att öka rektorers handlingsutrymme. Vissa yrkesgrupper som varit organiserade och haft sin chef på förvaltningsnivå har nu sin chef ute i verksamheten, t ex administratörer och vaktmästare. I det nära ledarskapet ligger också ett utökat budgetansvar och med det en större möjlighet att organisera sin verksamhet effektivare. Gemensamma nätverksmöten och fortbildningsdagar säkerställer att verksamheten fortsatt får ett korrekt och likvärdigt stöd.

Effektiva verksamhetssystem

Enligt skollagens 6 kapitel ska personal i skolan anmäla kränkande behandling som sedan ska utredas skyndsamt. För att underlätta hanteringen har förvaltningen under våren implementerat ett system där anmälningar och utredningar görs digitalt. Samtlig personal i skolan kan snabbt och enkelt upprätta en anmälan om kränkande behandling. En utredning kan initieras skyndsamt och åtgärder för att förhindra ytterligare kränkningar på både kort och lång sikt sätts in.

Förstelärare

Yrkesskickliga lärare är en avgörande faktor för elevernas studieresultat och deras målluppfyllelse. Forskningen visar att kvalitet och effektivitet i undervisningen ökar när lärare har erfarenhetsutbyte och kunskapsutbyte med varandra. En tjänst som förstelärare innebär ett stärkt uppdrag med ökade krav på att utveckla egen undervisning, att följa med i skolforskning, att sprida kunskap samt leda det kollegiala samtalet och lärandet. Under våren 2019 utsågs ytterligare förstelärare och det finns nu ett 60-tal förstelärare i de kommunala skolorna.

Reviderad läroplan i förskolan

Regeringen har beslutat om en reviderad läroplan för förskolan, Lpfö 18, som trädde i kraft den 1 juli 2019. Läroplanen har uppdaterats mot gällande lagstiftning. Även Barnkonventionen har beaktats i den nya läroplanen. Begreppen utbildning, undervisning, digital kompetens, hållbar utveckling har förts in i läroplanen. Titeln förskolechef har ersatts med rektor och alla rektorer som nyanställs i förskolan måste gå befattningsutbildningen för rektorer.

Undervisning och forskning i förskolan

Trelleborgs kommun deltar i IFOUS-programmet *Undervisning i förskolan* (UNDIF). Programmet har pågått sedan 2016 och avslutades med bland annat en konferens och forskningsrapport

under våren 2019. Den övergripande forskningsfrågan handlade om vad som kännetecknar undervisning i förskola, relaterat till styrdokument, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Syftet med programmet har varit att genom samarbete mellan praktik och forskning höja medvetenheten hos förskollärare om undervisningens innehåll och former, samt att utveckla såväl kunskap som förhållningssätt och arbetsmetoder inom undervisning i förskolan. Bildningsnämnden har gett en förskollärare, anställd inom kommunen och som har forskat på halvtid, ett särskilt uppdrag att driva forskningscirklar och säkerställa forskningsanknytning i förskolornas arbete.

Förändrad timplan i grundskolan

Från och med höstterminen 2019 har eleverna i grundskolan fått ytterligare 105 timmar garanterad undervisningstid i matematik. Även i idrott och hälsa har den garanterade undervisningstiden ökat, med ytterligare 100 timmar som fördelas mellan mellanstadiet och högstadiet. Samtidigt minskar den garanterade undervisningstiden i elevens val med 205 timmar. Förändringarna innebär inte bara mer undervisningstid för eleverna, samtidigt har behovet av behöriga lärare i de aktuella ämnena ökat.

Kvaliteten i fritidshemsverksamheten

Bildningsnämnden har utsett fritidshemsutvecklare, fritidspedagoger med ett särskilt uppdrag att främja och utveckla kvaliteten i fritidshemmens verksamhet. Fritidshemsutvecklarna har under våren genomfört en kartläggning av miljön på fritidshemmen. Resultatet har sammanställts och rapporterats till verksamheten. Kartläggningen visar att fritidshemmen har goda utrymmen för lek och rörelse men få lokaler som erbjuder lugn och ro. Vidare behöver elevernas möjlighet till delaktighet utvecklas. Verksamheten i stort präglas av ett gott förhållningssätt till och bemötande av eleverna. Kartläggningen utgör ett viktigt underlag i det fortsatta kvalitetsarbetet inom fritidshemsverksamheten.

Främja skolnärvaro och motverka skolfrånvaro

Från och med 1 juli 2018 har rektor enligt skollagen skyldighet att utreda upprepad och längre frånvaro, såväl giltig som ogiltig. Omfattande frånvaro är en varningssignal om att en elev riskerar att inte klara av sin utbildning. Det är viktigt att utreda orsaker till frånvaro så att eleven kan få det stöd som behövs för att uppnå utbildningsmålen. Arbetet med att motverka psykisk ohälsa samt främja närvaro är prioriterat under 2019.

Under våren 2019 har bildningsförvaltningen och socialförvaltningen anordnat gemensamma föreläsningar och workshops om frånvaro i skolan. Syftet är att skapa samsarbetsytor mellan förvaltningarna för att tidigare kunna sätta in mer effektiva åtgärder och på sätt förhindra att elever hamnar i en frånvaroproblematik.

Förstärkt program i gymnasieskolan

Från och med höstterminen 2019 kan elever söka *Förstärkt program med inriktning mot Samhällsvetenskapsprogrammet inriktning medier, information och kommunikation* vid Söderslättsgymnasiet. Syftet med det förstärkta programmet är att öka genomströmning på gymnasiet för en elevgrupp, ofta med NPF-diagnos, som har svårt att klara gymnasiestudier under de ordinarie tre åren och med det studietempo som det innebär. Utbildningen på det förstärkta programmet ska i möjligaste mån följa det nationella programmet det är inriktat mot. Det förstärkta programmet är istället fyra år, vilket möjliggör att anpassa och planera utbildningen efter enskilda elevers behov i större utsträckning och därmed öka möjligheten för eleverna att genomföra en gymnasieutbildning.

Lokalförsörjning

För att Trelleborgs kommun ska kunna möta kommande behov av förskole- och skolplatser behöver kommunens samlade lokalförsörjningsarbete fortsätta att utvecklas. I våras stod den nya idrottshallen vid Skegrie skola klar. Under sommaren har Ängens förskola, också i Skegrie, kunna flytta från de tillfälliga paviljongerna till den nybyggda förskolan. Byggnationen av idrottshallen vid Västervångskolan pågår och beräknas vara klar i slutet av året. I Anderslöv

pågår om- och tillbyggnad av Väståkraskolan, arbetet beräknas vara klart hösten 2020. Familjens hus i Anderslöv med lokaler för förskola och öppen förskola är upphandlad och beräknas stå klart under hösten 2021. Den nya förskolan möjliggör avveckling av flera små förskoleenheter i paviljonger och lägenhetslokaler.

Om- och tillbyggnad av Gertrudsgårdens förskola är försenad. Tillbyggnaden beräknas stå färdig i slutet av 2019 och ombyggnaden av befintlig förskola beräknas vara klar till terminsstart hösten 2020. När projektet är klart blir Gertrudsgården kommunens största förskola med totalt nio avdelningar.

En ny förskola med åtta avdelningar inom Södra Gränstorp är upphandlad och beräknas klar till juni 2021. Vidare är en om- och tillbyggnad av Solrosens förskola upphandlad. Paviljongerna vid förskolan kommer att avvecklas vid färdigställande av deletapp 2, som beräknas till hösten 2020. Hela byggnationen beräknas vara klart hösten 2021.

Planer har lagts för att avveckla Bäcka förskola och flytta den från paviljonger vid Bäckaskolan till Flaningens förskola i början av november 2019. Därutöver har planering för nya förskolor vid Pilevallskolan och Folkets Park inletts. En ny förskola vid Pilevallskolan ska möjliggöra avveckling av Pilekvistens förskola och Klöverns förskola som idag är inhyrda i lägenhetslokaler hos Trelleborgshem.

Personalredovisning

År	Antal anställda	Varav Män	Varav Kvinnor	Andel kvinnliga chefer
2019	1202	16,8%	83,2%	84,1%
2018	1258	17,8%	82,1%	82,5%

Bildningsförvaltningens verksamhet består av förskola och skola, vilka är kvinnodominerade verksamheter. Snedfördelningen mellan könen återfinns på samtliga nivåer i verksamheten och är inte unikt för Trelleborg. Övervägande delen av de män som arbetar i verksamheten återfinns i undervisning riktad mot de äldre eleverna. Störst andel av de manliga anställda finns i fritidshemmen, grundskolan årskurs 7-9 och gymnasieskolan.

Period	2019-08-31			2018-12-31		
Sjukfrånvaro	Totalt	Varav män	Varav kvinnor	Totalt	Varav män	Varav kvinnor
Totalt sjukfrånvaro i % av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	8,9%	4,7%	9,7%	8,9%	4,7%	9,7%
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	6,4%	3,1%	7,0%	6,2%	2,7%	6,9%
Sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre	6,7%	4,0%	7,5%	11,4%	7,7%	12,7%
Sjukfrånvaron i åldrarna 30-49 år	9,3%	4,3%	10,2%	8,3%	3,1%	9,3%
Sjukfrånvaron i åldrarna 50 år eller äldre	8,7%	5,2%	9,3%	9,4%	6,0%	10,0%

Den totala sjukfrånvaron vid bildningsförvaltningen har legat relativt konstant sedan januari 2018. Den totala personalstyrkan av tillsvidareanställda har sjunkit med 85 personer sedan samma tidpunkt. Det finns flera anledningar till detta bl.a. effektiviseringarna och att det har

blivit än svårare att rekrytera behöriga lärare. Sjukfrånvaron har ökat något bland åldrarna 30-49 för både män och kvinnor. En stor del av den totala sjukfrånvaron beror på psykisk ohälsa. Den har ökat för både män och kvinnor de senaste åren och genererar längre sjukskrivningar på heltid följt av fortsatt partiell sjukfrånvaro under en lång tid. Den psykiska ohälsan beror både på hemförhållande och arbete. Som arbetsgivare försöker vi anpassa arbetet så mycket verksamheten tål, men det får inte bli på bekostnad av kollegernas arbetsmiljö.

Förväntad utveckling

Lagförändringen som innebär utökad garanterad undervisningstid i grundskolan är en stor utmaning för skolan då förändringarna innebär inte bara mer undervisningstid för eleverna, utan också ett större behov av behöriga lärare i de aktuella ämnena med samma budgetramar som tidigare.

Bildningsförvaltningen ser att antalet elever i behov av stöd och också omfattningen av behovet ökar inom förskola och grundskola, vilket innebär en ekonomisk utmaning. Att tillhandahålla adekvat stöd utifrån barnets eller elevens behov är lagstadgat. Lagkravet gäller även gymnasieskolan. Att kunna erbjuda studiestöd till elever på de högskoleförberedande programmen, framförallt inom teknik och natur, innebär också en utmaning. Vidare medför de växande elevkullarna stora svårigheter att bereda plats på gymnasiets introduktionsprogram, särskilt yrkesintroduktion. För de elever som inte är i gymnasiestudier eller annan sysselsättning och riskerar utanförskap, dvs elever som omfattas av kommunalt aktivitetsansvar, KAA, kommer det framöver att krävas ett närmre samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen.

Upphandling av en för samtliga verksamheter gemensam lärplattform, påbörjas under hösten, med mål att kunna implementeras vid höstterminens start 2020. En satsning på att digitalisera och effektivisera hanteringen av hela kedjan kring åtgärdsprogram på gymnasiet är påbörjad.

Trelleborgs kommuns engagemang i IFOUS-programmet fortsätter under höstterminen. Då ett av de prioriterade fokusområdena under kommande läsår är inkluderande lärmiljöer kommer olika insatser att fortlöpa. Rektorerna att göra "kritiska vänner"-besök i varandras skolor för att hjälpa varandra att få syn på utvecklingsområden och styrkor inom området. Förstelärare har fått ett tydligt uppdrag som bland annat innebär att hålla i workshops för våra nyanställda pedagoger, vilket är en av strategierna för att vara en attraktiv arbetsgivare.